

معرفی هسته پژوهشی مطالعات بررسی تأثیر روان درمانی بر عملکردهای اجرایی

دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان (انستیتو روانپزشکی تهران)

تهیه و تنظیم:

دکتر سعید عبادی زارع

(روانشناس بالینی)

تابستان 1395

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

- 1 مقدمه
- مأموریت هسته پژوهشی مطالعات مربوط به تأثیر مداخلات
- 3 روانشناختی در عملکردهای اجرایی
- 4 چشم انداز هسته پژوهشی مطالعات هیجان و تنظیم هیجان
- 5 هدف کلی
- 5 اهداف اختصاصی و مسیر پژوهشی
- 7 برنامه‌های بلندمدت، میان مدت، کوتاه مدت
- 8 نتایج مورد انتظار
- 9 ارکان هسته
- 9 اعضای اصلی هسته
- 9 مسئول ترجمان دانش

مقدمه

عملکردهای اجرایی (Executive Function) اصطلاحی است که توسط افراد متخصص و عامی به شکل‌های جداگانه‌ای به کار برده می‌شود. از دیدگاه خیلی از متخصصین عملکردهای اجرایی مجموعه‌ای از عالی‌ترین توانمندی‌های شناختی است که در مسیر تکامل در انسان رشد زیادی داشته و جایگاهش مربوط به لوب فرونتال مغز (Frontal Lobe) است. لزاک (2004) معتقد است عملکردهای اجرایی دسته‌ای از مهارت‌های سطح بالا در انسان هستند که معطوف به اعمال هدفمند هستند. لزاک بر این باور است که توانایی‌های مربوط به عملکردهای اجرایی از سایر حوزه‌ها و عملکردهای شناختی متفاوت است، چون این عملکردها مربوط به آن هستند که شخص اطلاعات را در مغزش چطوری پردازش می‌کند. به طور مثال این توانایی‌ها چگونگی توانایی فرد برای فکر کردن و ایجاد و ارائه رفتار را به صورت هدفمند در بر می‌گیرند. از دیدگاه بدلی (1996) عملکردهای اجرایی مرکزی شامل حافظه کاری، توانایی هماهنگی عملکردهای مختلف سیستم شناختی، توانایی سویچ کردن استراتژی‌ها از یک تکلیف به تکلیف دیگر، توانایی توجه انتخابی به یک محرک و همزمان باز داری پاسخ‌ها دیگر، و توانایی نگه داشتن و کار بر

روی اطلاعات مختلف در یک زمان مشخص است. از دیدگاه گلد برگ (2001) عملکردهای اجرایی عبارت است از توانایی‌های هدایت شده مغز انسان است. بنا به دیدگاه مک کلووسکی و همکاران (2009) عملکردهای اجرایی توانمندی‌های هدفمند مغز در زمینه تنظیم خود، سازماندهی، برنامه ریزی، و پردازش و کنترل اطلاعات، اعمال، افکار و عواطف هستند که فرد را قادر می‌کند بتواند در سطح عالی عمل کند و پاسخ‌های مناسبی به محرک‌های و نیازهای محیطی و درونی بدهد.

با توجه به جایگاه عملکردهای اجرایی در انسان و واکنش‌ها او، از نظر خیلی از متخصصین حوزه روانشناسی، مغز و اعصاب، توانبخشی خیلی از مشکلات مربوط به حوزه اختلالات روانشناختی، به ویژه یادگیری و شخصیت سالم با سیستم عملکردهای اجرایی مرتبط است و با مداخله‌های روانشناختی و توانبخشی و تنظیم و ارائه مدل‌های یادگیری و مداخله‌ای مناسب در این حیطه می‌تواند تأثیر به‌سزایی در سلامت روان، افزایش توانمندی یادگیری و بهبود عملکرد همه انسان‌ها در حوزه‌های مختلف مربوط به زندگی روزمره داشته باشد.

هسته پژوهشی مطالعات مربوط به تأثیر روان درمانی در

عملکردهای اجرایی می‌تواند تأثیر به‌سزایی در تولید، توسعه و ارتقای برنامه‌ها و مداخلات موثر در حیطه عملکردهای اجرایی داشته باشد و در نتیجه این مداخلات سلامت روانی افراد و عملکرد آنها در همه حیطه‌های اجتماعی، شخصی، بین فردی، شغلی که با این عملکردها مرتبط هستند ارتقاء پیدا خواهد کرد و شناخت این قسمت از مغز در حوزه علوم شناختی و علوم اعصاب توسعه پیدا خواهد کرد و موجب خواهد شد برنامه ریزی در حوزه‌های مختلف مربوط انسان‌ها در جامعه تحت تأثیر یافته‌های این پژوهش‌ها به ویژه حوزه سلامت روان و آموزش و یادگیری قرار گیرد و منجر به کمک به توسعه کشور در همه سطوح خواهد شد.

این هسته یک واحد علمی، آکادمیک، و توسعه محور مبتنی برشواهد و یافته‌های علمی است که برای خود دارای اهداف بلند، میان مدت، کوتاه مدت و ماموریت و چشم انداز است که در زیر به آنها پرداخته می‌شود.

ماموریت هسته پژوهشی مطالعات مربوط به تأثیر مداخلات روانشناختی در عملکردهای اجرایی

ماموریت این هسته انجام پروژه‌های پژوهشی و مداخله ایی در

راستای ارتقای سلامت روانی جامعه و بهبود افزایش عملکرد افراد در حیطه‌های مختلف زندگی می‌باشد که به طریقی با این عملکردها در ارتباط هستند. این هسته تلاش خواهد کرد با توجه به جایگاه و اهداف خود ارتباط بین مشکلات مختلف روانشناختی، و عملکردهای مختلف افراد در حیطه‌های مختلف را که در ارتباط با این عملکردهای اجرایی هستند با طراحی مطالعات مناسب و استفاده از یافته‌ای موجود در این حیطه، مورد بررسی قرار دهد و با استفاده از یافته‌های این مطالعات بتواند پروتکل‌های مداخله‌ای مناسب با هر حیطه را طراحی و اجرا کند تا در سایه این مداخلات سلامت روانی جامعه و عملکرد افراد در حیطه‌های مختلف افزایش پیدا کند و منجر به شکل‌گیری سیستم‌های مناسب در کشور برای مدیریت کردن نیازهای مختلف در حوزه سلامت روان، یادگیری و آموزش شود.

چشم انداز هسته پژوهشی مطالعات هیجان و تنظیم

هیجان

چشم انداز این هسته پژوهشی تبدیل شده به یک برند برتر و علمی دانشگاهی در زمینه مطالعات مربوط به عملکردهای اجرایی، بررسی، کاوش و نظریه‌پردازی در باره تأثیر و نقش عمل کردهای

اجرائی در سلامت روان و بهبود عملکرد افراد در حیطه‌های مختلف، و روش‌های مؤثر، عملیاتی برای تنظیم عمل کردهای اجرائی در حد بهینه است تا منجر به توسعه همه جانبه در کشور شود.

هدف کلی

انجام و طراحی پروژه‌ها و طرح‌های پژوهشی و مداخله‌ای در راستای تولید دانش نظری مبتنی بر یافته‌های علمی و مناسب برای جامعه ما و جوامع دیگر، در راستای ارتقای سلامت روانی و بهبود عملکرد افراد در جامعه در حیطه‌های مختلف زندگی.

اهداف اختصاصی و مسیر پژوهشی

- بررسی ابعاد مختلف عملکردهای اجرائی
- بررسی ارتباط عمل کردهای اجرائی با شخصیت
- بررسی نقش عملکردهای اجرائی در اختلالات مختلف روانشناختی و عصب شناختی
- بررسی نقش عملکردهای اجرائی در یادگیری افراد در سطوح مختلف
- مطالعه نقش روان درمانی در بهبود عمل کردهای اجرائی

- مطالعه راهبردها و مدل‌های ارائه شده برای تنظیم و بهینه کردن عملکردهای اجرایی
- بررسی نقش عملکردهای اجرایی در افزایش کارآمدی افراد در جایگاه‌های شغلی مختلف
- بررسی نقش عملکردهای اجرایی در تنظیم هیجانات
- بررسی نقش عملکردهای اجرایی در افزایش راندمان کاری افراد در حوزه‌های مختلف
- بررسی نقش عملکردهای اجرایی در تنظیم روابط بین فردی
- مطالعه تأثیر داروها در عملکردهای اجرایی در انسان
- طراحی و تدوین ساخت ابزارها، برنامه و متدهای مختلف روانشناختی، عصب شناختی، و توانبخشی برای کنترل و تأثیر گذاشتن بر عملکردهای اجرایی افراد.
- تدوین پروتکل‌های جامع در حیطه‌های مختلف برای افزایش بهبود عملکردهای اجرایی افراد
- مشاوره به سیستم‌ها و سازمان‌های مختلف برای استفاده از اطلاعات موجود در این حیطه برای ارتقاء و افزایش عملکرد افراد در این سازمان‌ها و مراکز.
- مطالعه ابزارهای موجود برای کارایی آنها جهت سنجش این عملکردها در افراد

- ساخت و ارائه ابزارهای دقیق برای سنجش این عملکردها در افراد مختلف در رده‌های سنی مختلف و در جایگاه‌های مختلف.

برنامه‌های بلندمدت، میان مدت، کوتاه مدت

- مطالعه و بررسی تأثیر عملکردهای اجرایی در اختلالات مختلف روانشناختی و عصب شناختی
- مطالعه و بررسی نقش و ارتباط عملکردهای اجرایی با یادگیری
- مطالعه و بررسی نقش و ارتباط عملکردهای اجرایی در توانمندی‌های مربوط به مدیریت
- مطالعه و بررسی نقش و ارتباط عملکردهای اجرایی در ایجاد و تداوم اختلالات روانشناختی و عصب شناختی
- مطالعه و بررسی نقش عملکردهای اجرایی در موفقیت افراد در حیطه‌ها و عرصه‌های مختلف زندگی
- تدوین برنامه‌ها و روش‌ها و متدهای مبتنی بر نقش عملکردهای اجرایی در راستای ارتقاء سلامت روان، افزایش بهبود یادگیری و آموزش.
- تدوین و ارائه برنامه‌های درمانی و آموزشی مبتنی بر نقش

عملکردهای اجرایی در درمان اختلالات روانشناختی، عصب شناختی و یادگیری.

- طراحی و ساخت ابزارهایی برای ارتقا و افزایش کیفیت و کمیت عملکردهای اجرایی
- ارائه خدمات مشاوره‌های به سازمان‌ها، مراکز، خانواده‌ها و نهادهای مختلف برای ارتقاء و بهبود عملکردهای اجرایی افراد

نتایج مورد انتظار

- افزایش و ارتقای سلامت روان در جامعه
- افزایش و ارتقای کیفیت و کمیت یادگیری و آموزش در سطوح مختلف
- افزایش و ارتقای کیفیت و کمیت عملکرد سازمان‌ها و نهادهای مختلف
- تولید دانش در حوزه مطالعات مربوط به مغز، یادگیری و سلامت روان
- تدوین برنامه‌های پیش‌گیری از اختلالات روانشناختی و عصب شناختی مرتبط با عملکردهای اجرایی
- ارتباط با مراکز معتبر علمی و آکادمیک در دنیا در حوزه

مربوط به مطالعات شناخت شناسی و عصب شناختی

ارکان هسته

مسئول هسته: دکتر سعید عبادی زارع

دستیار هسته: دکتر محمود دهقانی

اعضای اصلی هسته

دکتر فهیمه لواسانی

دکتر سیامک طهماسبی

دکتر قهاری

خانم شیما عطایی

مسئول ترجمان دانش

دکتر سید کاظم ملکوتی